
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לתרבויות רומאניות - 45158

תאריך עדכון אחרון 30-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודים רומאניים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר קיארה קרדונה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: chiara.caradonna@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: על פי בקשה

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

אנו משתמשים במילה "תרבות" באופן תדיר, אך על מה אנו מדברים כשאנו מדברים על תרבות? מהי בכלל תרבות, ולמה בדיוק הופכת התרבות כאשר מוסיפים לה שמות תואר המציינים זהות לאומית, כמו "תרבות איטלקית" ו"תרבות צרפתית"? בקורס זה נחקור את המשמעויות הרבות של המונח "תרבות", בו בזמן שנבקש לפענח היבטים מגוונים של תרבויות צרפת ואיטליה. נדבר על התרבות ההגמונית ועל הדרכים שבהן ניתן לחקור אותה, ונדון על ההבדל שבין תרבות גבוהה, בינונית ונמוכה. דיוננו יודרך בידי תאורטיקנים איטלקים וצרפתים מפורסמים שחקרו תרבות פופולרית ותרבות המונים - אנטוניו גראמשי, אומברטו אקו ורולנד בארת - שמבעדם נבקש להבין כיצד תופעות תרבותיות כמו אדריכלות, אומנות ויזואלית, קולנוע, טלוויזיה, קומיקס ומוזיקה מעצבים את דימויינו והבנתנו בנוגע לישויות המורכבות והמגוונות הנקראות צרפת ואיטליה.

מטרות הקורס:

הקורס יספק לסטודנטים. ות את הכלים האנליטיים המרכזיים של לימודי התרבות במסורת המחשבה הצרפתית והאיטלקית. נעשה זאת מבעד לקריאה בכמה מהיצירות המרכזיות של הוגים שפעלו במסורות אלו, דוגמת אנטוניו גרמשי, אומברטו אקו ורולאן בארת. דרך גישותיהם ננתח מגוון תופעות תרבותיות כמו אדריכלות, קולנוע, קומיקס ומוזיקה פופולרית, זאת במטרה להדגים את עושר הנופים התרבותיים הצרפתיים והאיטלקיים אך בה בעת להתבונן בהתגלמויותיהם המודרניות בצורה ביקורתית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים. ות יכירו ויהיו מסוגלים להשתמש בכלים האנליטיים המרכזיים של לימודי התרבות. יתרה מזאת, הם י יכירו מגוון תופעות תרבותיות שונות שעיצבו ועדיין מעצבות את התרבויות הצרפתית והאיטלקית המודרנית.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: השיעורים יכללו גם הרצאות פרונטליות וגם דיונים פתוחים בכיתה. הסטודנטים. ות נדרשים. ות להתכונן לשיעור באמצעות קריאת חומרי הקריאה מראש (דרך הפלטפורמה הדיגיטלית פרוסל) ו/או להתייחס לחומרי קול ותמונה שיועלו לפני השיעור. כמו כן, הקורס מעודד את הסטודנטים. ות לתעד ולהביא חומר מגוון מסביבתם. ות התרבותית (לדוגמה, תמונות של בניינים, אמנות רחוב, פרסומות וכו') - חומרים שאותם נבקש להשוות ולבחון יחד עם נושאי הקורס.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. 4/11/24

הקדמה: מהי תרבות ואיך היא משפיעה עלינו? האם תרבויות איטלקית וצרפתית קיימות בכלל?

מטלה 1 (הגשה עד 11/11)

2. 11/11/24

איך בוחנים תרבות (המונים)? גישות מאיטליה וצרפת: אנטוניו גרמשי, אומברטו אקו ורולאן בארט

3. 18/11/24

הערים שבהן אנו חיים. הנוף הארכיטקטוני האיטלקי - חורבות עתיקות ומודרניות

4. 25/11/24

הערים שבהן אנו חיים. הנוף הארכיטקטוני הצרפתי - מרכז, פריפריה וייצוג הכוח

5. 2/12/24

הדברים שאנו רואים. אמנות ויזואלית באיטליה, מהפרסקואים הרומאיים עד הגרפיטי

6. 9/12/24

הדברים שאנו רואים. אמנות ויזואלית בצרפת - תנועות אמנותיות, אוונגרד ואמנות הרחוב

מטלה 2 (הגשה עד 16/12)

7. 16/12/24

הדברים שאנו רואים. מהמצאת התמונה הנעה עד הגל החדש ומעבר לו

מטלה 3 (הגשה עד 23/12)

8. 23/12/24

הדברים שאנו רואים. הקולנוע האיטלקי - סרטים פולחניים, שמות גדולים וייצוג הזהות האיטלקית

מטלה 4 (הגשה עד 30/12)

9. 30/12/24

הדברים שאנו רואים. תרבות פופולרית בעולם הדובר צרפתית - קומיקס

מטלה 5 (הגשה עד 6/1)

10. 6/1/25

הדברים שאנו רואים. תרבות פופולרית באיטליה: טלוויזיה, פרסומת, קומיקס

11. 13/1/25

הדברים שאנו שומעים: השנסון

12. 20/1/25

הדברים שאנו שומעים. המוזיקה האיטלקית הגבוהה, הבינונית והנמוכה, מהאופרה עד מחמוד

---

13. 27/1/25

האם תרבות נגד קיימת? מהי רב-תרבותיות? האם צרפת ואיטליה הן מדינות רב-תרבותיות?

חומר חובה לקריאה:

Roland Barthes, *Mythologies* (1957) [נבחרים קטעים]
רולאן בארת, מיתולוגיות, תרגום עידו בסוק (תל אביב 1998)

Walter Benjamin, "Paris, the Capital of the 20th century", in: *Selected Writings*, vol. 3: 1935-1938, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1996, 32-49.

ולטר בנימין, פריס, בירת המאה 20, בתוך: מבחר כתבים, כרך ב, תרגום דוד זינגר, הקיבוץ המאוחד, תל אביב 1996.

Andy Bennett, *Reappraising "Counterculture"*, in: *Countercultures & Popular Music* (Farnham, Ashgate, 2014)

Umberto Eco, *Apocalittici e integrati. Comunicazioni di massa e teorie della cultura di massa* (1977) / *Apocalypse Postponed*, ed. Robert Lumley (Bloomington 1994)
[קטעים נבחרים]

George Crowder, *Theories of Multiculturalism: An Introduction* (Cambridge, USA, 2013)
[קטעים נבחרים]

אנטניו גרמשי, על ההגמוניה: מבחר מתוך "מחברות הכלא", תרגום אלון אלטרס (תל אביב 2009)

David Forgacs (ed.), *The Gramsci Reader. Selected Writings 1916-1935* (New York 2000)

Zygmunt G. Barański, Robert Lumley (ed.), *Culture and conflict in postwar Italy: essays on mass and popular culture* (New York 1990) [נבחרים קטעים]

Zygmunt G. Baranski, Rebecca J. West (eds.), *The Cambridge Companion to Modern Italian Culture* (Cambridge 2001) [נבחרים קטעים]

René Goscinny, Albert Uderzo, *Asterix the Gaul*, trans. Anthea Bell, Derek Hockridge, Hachette 2004.

Nicholas Hewitt (ed.), *The Cambridge Companion to Modern French Culture* (Cambridge 2003) [נבחרים קטעים]

Riad Sattouf, *The Arab of the Future. A Childhood in the Middle East 1978-1984*, 2016

Giovanni Vacca, *Music and Countercultures in Italy: the Neapolitan Scene*, in:

[נבחרים קטעים] (Farnham, Ashgate, 2014) *Countercultures & Popular Music*

ג'ואן ספר, חתולו של הרב, תרגום שלומי שוורצוולד, כנרת זמורה דביר, 2010

סרטים

Jean-Luc Godard, Breathless (1960)

Federico Fellini, La dolce vita (1960)

Joann Sfar, Gainsbourg: A Heroic Life (2010)

Zerocalcare, Tear along the dotted line, Netflix Series (2021)

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 20 %

השתתפות פעילה / עבודת צוות 20 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות

60 %

מידע נוסף / הערות:

מבחן סופי (שאלות אמריקאיות ופתוחות) למלא עד 1/8/25 (20% של הציון הסופי)